

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΜΑΪΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

A1. Πεζολογία : Τα σχήματα λόγου είναι περιορισμένα και ο λόγος λιτός σαν πεζογραφικός.

(το γήρασμα...μαχαίρι)

Ιδιότυπη γλώσσα : Η γλώσσα είναι μεικτή με κύριο στοιχείο τη δημοτική αλλά και πολλές λόγιες εκφράσεις (εγκαρτέρησι, εις σε προστρέχω , νάρκης του άλγους δοκιμές . εν φαντασία και λόγω)

Χρήση σύμβολων : Ιάσων Κλεάνδρου γίνεται σύμβολο της φθοράς που υφίσταται ο άνθρωπος από τα γηρατεία.

B1. Ο τίτλος του ποιήματος είναι από τους μακροσκελέστερους που έχει δώσει ποτέ ο Καβάφης. Ο τίτλος αποτελεί οργανικό κομμάτι του ποιήματος , δίνει το κλίμα (μελαγχολία) , του πρωταγωνιστή (Ιάσων Κλεανδρου) , την ιδιότητα του (ποιητής), τον τόπο όπου διαδραματίζεται η δράση (εν Κομμαγηνή) και το χρόνο, το ψευδοϊστορικό πλαίσιο του ποιήματος (595 μ.Χ). Δίνεται λοιπόν μια διαχρονικότητα στα λεγόμενα του ποιητή εφόσον ο ψευδοϊστορισμός δεν προσδίδει συγκεκριμένο χρονικό προσδιορισμό. Τέλος η μεταβατική περίοδος που διέρχεται ο Καβάφης (νεότητα -> γηρατεία) αισθητοποιείται με την αναφορά στην ταραγμένη ιστορία της Κομμαγηνής.

B2. Εκφραστικά μέσα

- 1) Μεταφορά : τα φάρμακα σου φέρε τέχνη της ποιήσεως.
- 2) Προσωποποίηση : εις σε προστρέχω τέχνη της ποιήσεως.
- 3) Επανάληψη : είναι πληγή από φρικτό μαχαίρι.
- 4) Υπερβατό : νάρκης του άλγους δοκιμες.

Ερμηνεία

- 1) η λειτουργία της μεταφοράς έχει στόχο να προβάλλει στον αναγνώστη την τέχνη της ποιήσεως ως το « αναλγητικό » που θα βοηθήσει τον ποιητή να απαλλαγεί προσωρινά από τον πόνο που του προκαλούν τα γηρατεία.
- 2) Η προσωποποίηση της τέχνης της ποιήσεως γίνεται για να τονιστεί η συγκεκριμένη τέχνη και να δοθεί σε αυτήν ανθρωπινή υπόσταση. Η

επίκληση που κάνει σε αυτήν ο ποιητής είναι αντίστοιχη αυτής που κάνουν οι ποιητές στη Μούσα τους.

- 3) Η επανάληψη του συγκεκριμένου στίχου γίνεται προκειμένου να τονιστεί ο πόνος που προκαλεί στον ποιητή το γήρας. Δεν υπάρχει εδώ μια απλή στενοχώρια ή μελαγχολία αλλά αίσθημα οδύνης και αβάσταχτου πόνου στην ψυχή.
- 4) Το υπερβατό σχήμα , δηλαδή η σκόπιμη αλλαγή στη σειρά των λέξεων (δοκιμές νάρκης του άλγους) , στοχεύει στην επισήμανση – έμφαση της λέξης νάρκης αφού αυτή προέχει τώρα για το ποιητικό υποκείμενο προκειμένου να απαλλαγεί από τον πόνο του γήρατος.

Γ1. Ο ποιητής , μην έχοντας που αλλού να καταφύγει απευθύνεται στη τέχνη της Ποίησης , την οποία προσωποποιεί. Το εις σε σε συνδυασμό με το α' ενικό του ρήματος τονίζει την επικοινωνία μεταξύ ποιητή και ποίησης προκειμένου η αφήγηση να αποκτήσει παραστατικότητα και θεατρικότητα. Στη συνέχεια ο ποιητής απευθύνεται στην τέχνη γνωρίζοντας πως η θεραπεία που θα προσφέρει θα είναι πρόσκαιρη. Αυτό το τονίζει το κάπως το οποίο δηλώνει πως η απαλλαγή από το άλγος θα είναι σχετική και η παροδική. Τέλος , ο ποιητής αναφέρεται σε προσπάθειες – απόπειρες να μετριαστεί , να κατευναστεί , να καταπραυνθεί ο πόνος. Αυτό θα επιτευχθεί με την Φαντασία και το Λόγο, δυο έννοιες που προσωποποιεί ο ποιητής. Με τη φαντασία ο ποιητής πλάθει εικόνες που τον απομακρύνουν από την οδυνηρή πραγματικότητα ενώ με το Λόγο εκφράζει τη φαντασία κι αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγμάτωση του ποιήματος.

Δ1. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

- 1) Αναφορά στην ηλικία του ποιητικού υποκειμένου (γηρατειά) (χιονίζει αδιάκοπα στην ηλικία μου)
- 2) Η ποίηση ως το «φάρμακο» για τον πόνο της ψυχής.
- 3) «δίψασα για όλη τη ζωή » : αναφορά στη νεότητα κι έκφραση μιας νοσταλγίας.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- 1) Η ποίηση για τον ποιητή Τάσο Λειβαδίτη είναι μια τέχνη που δεν μπορεί να του χρησιμέψει πια σε τίποτα ενώ για τον Καβάφη η ποίηση εξακολουθεί να είναι η μοναδική προσωρινή λύση για τον πόνο των γηρατειών.
- 2) Η μονή λύση για τον ποιητή Τάσο Λειβαδίτη είναι ο ίδιος του ο πόνος ενώ για τον Καβάφη η Τέχνη της ποιήσεως.